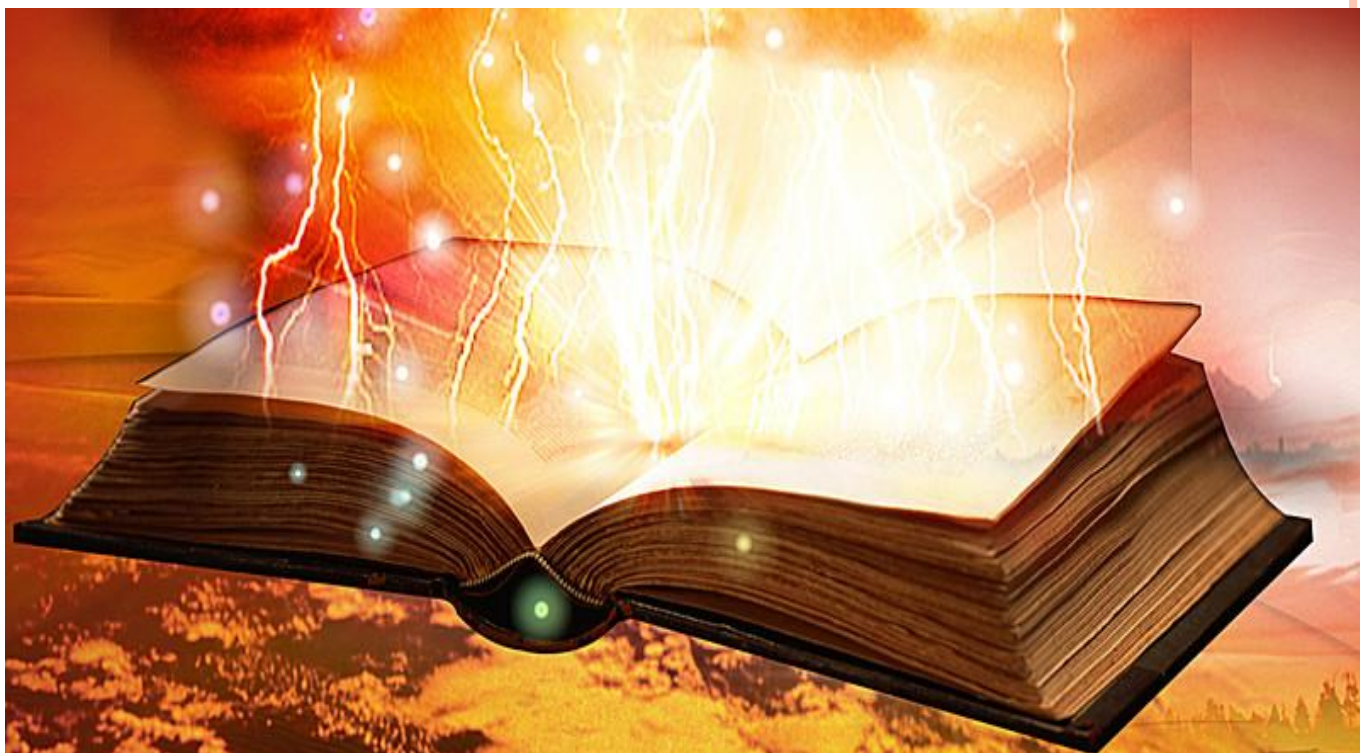

МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
ВІДДІЛУ ОСВІТИ
ПЕРВОМАЙСЬКОЇ РАЙДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ

Бібліотечна виставка: від задуму до вивчення ефективності

І.РИЖОВА- методист РМК

2019

Вступ

Важливою складовою поряд із технологіями збору та зберігання інформації в бібліотеці є технології розповсюдження інформації, просування її до читача. Продуманою організацією фонду, комплексом виставок активізується її використання.

Сьогодні бібліотека є не тільки закладом, який реалізує право громадян на доступ до інформації, але й центром спілкування читачів. Спілкуватися можна не тільки в діалозі, а й опосередковано, через виставку. Виставкова робота, крім розкриття книжкових фондів, покликана забезпечити усвідомлення мотивів до інформації, а також стимулювати здатність до інформаційного спілкування. Виставка — публічний показ предметів, образотворчої, друкованої та іншої продукції з певною метою і за визначеною програмою. Виставки є засобом інноваційного просування книги.

Кожна книжкова виставка — це погляд на світ людини, що її підготувала, це передача світогляду, її життєвого досвіду, ставлення до людей і до себе. Виставка — це завжди творчість. «Що я хочу сказати людям і світові, як можу представити себе через книги?» — ця думка повинна завжди хвилювати бібліотекаря, коли він починає роботу над виставкою. Виставка — це засіб об'єднати бібліотекаря з іншими людьми. І тільки тоді, коли буде присутній особистісний початок, виставка буде мати успіх.

Проблеми виставкової діяльності та її значення в науковій літературі досліджені в недостатній мірі, хоча сьогодні кількість та якість виставок динамічно зростають. Проблеми розвитку виставок знайшли своє віддзеркалення в працях учених — Е. Сорокіної, Н. Александрової, Л. Кудрі, Т. Гайворовської, Л. Киселової, С. Моїсєєвої, Л. Сміхової.

Книга - це чарівниця. Книга змінила світ. У ній пам'ять людського роду, вона - рупор людської думки. Світ без книги - світ дикунів.

(М. О. Морозов)

Оформлення бібліотечної виставки

Оформлення бібліотечної виставки – один з найцікавіших напрямків бібліотечного дизайну. Оскільки дизайн має свої правила, то, дотримуючись їх, можна зробити виставки привабливими та цікавими.

Пам'ятаючи про те, що дизайн - це, насамперед, мистецтво «спілкування» з деталями, можна досягти хороших результатів. Перш за все, книжкова виставка повинна сприйматися як єдине ціле. Це досягається спеціальними композиційними методами, кольоровими рішеннями та логічними зв'язками між її структурними підрозділами.

Завдання бібліотечних виставок:

Максимальне розкриття фондів бібліотеки, привернення до них уваги якнайбільшої кількості користувачів, а також надання максимуму інформації з тієї чи іншої теми;

формування та закріплення позитивного іміджу, привабливого образу бібліотеки, бібліотекаря;

стимулювання до використання бібліотечно-інформаційних послуг і продуктів.

Алгоритм підготовки бібліотечної виставки в умовах шкільної бібліотеки

Крок перший. Перспективне планування виставок

Крок другий. Вибір теми, цільового й читацького призначення.

Крок третій. Занурення в проблематику теми.

Крок четвертий. Формування концепції виставки.

Крок п'ятий. Виявлення, відбір і вивчення документів.

Крок шостий. Моделювання структури виставки.

Крок сьомий. Формулювання заголовка.

Крок восьмий. Оформлення виставки.

Крок дев'ятий. Репрезентація виставки.

Крок десятий. Облік виставкової діяльності.

Крок одинадцятий. Визначення ефективності бібліотечної виставки.

Основні вимоги до бібліотечної виставки:

- відповідність цільовому призначенню;
- відповідність читацьким потребам;
- комфортність ;
- повнота розкриття теми;
- новизна форми;
- наочність;
- доступність;
- наявність реклами.

Основні види бібліотечних виставок

- Виставки нових надходжень
- Ретроспективні виставки
- Тематичні
- За **тематикою представлених документів** книжкові виставки можуть бути різноманітними:

- тематичні виставки, присвячені міжнародним і внутрішнім подіям;
- тематичні виставки, присвячені знаменним датам;
- тематичні виставки, соціальної проблематики;
- виставки краєзнавчого характеру;
- виставки, пов'язані з проведенням дозвілля, захопленнями самодіяльною творчістю;
- галузеві виставки;
- виставки, пов'язані з рекламою бібліотеки та бібліотечних послуг.

1. Організація виставки: планування

Перспективне (під час підготовки річного плану роботи бібліотеки).

Орієнтація на:

- ювілейні дати особистостей та подій (взагалі, школи);
- спрямованість освітнього процесу (науково-методична проблема школи, тематика засідань педагогічної ради);
- предметні, тематичні тижні, декади, місячники тощо.

Поточне:

- уточнення мети, теми, місця та часу проведення виставки;
- визначається головне коло питань, котрі розкривають тему;
- здійснюється систематизація, моделювання структури виставки;
- формулюються розділи і підрозділи, підбираються цитати.

Застереження фахівців:

В одному місці і в один час – одна виставка;

Оптимальна кількість виставок для однієї шкільної бібліотеки- 15 - 25 на рік

Слід уникати “чергових”, формально організованих виставок;

Кожна виставка в бібліотеці має стати святковою подією як для користувачів, так і для бібліотекаря

2. Концепція виставки

Важливий чинник актуальності виставки – її проблемний характер.

Концепція - свій аргументований погляд на проблему.

Що хочете донести до користувачів?

Для кого і з якою метою готуєте виставку?

Правило: виставка – це результат творчої діяльності бібліотекаря. Щоб виставка вразила, вона повинна мати власну “душу”.

3. Тематика, цільове, читацьке призначення.

Під час підготовки книжкової виставки найголовніше — визначити її читацьке та цільове призначення, тобто добре продумати, з якою метою і для якої категорії користувачів ми її оформлюємо. Одна і та ж тема, залежно від читацького призначення, може бути представлена різними джерелами, вибір яких призначатиметься особливостями конкретної групи читачів: педагогів, учнів молодшого віку, підлітків та старшокласників.

Цільове призначення виставок пов'язане з усвідомленням в бібліотечному обслуговуванні установок на певний вид інформаційних потреб: фахових (для педагогічного колективу), освітніх, пізнавальних та дозвільних (для учнів).

4. Формулювання заголовка:

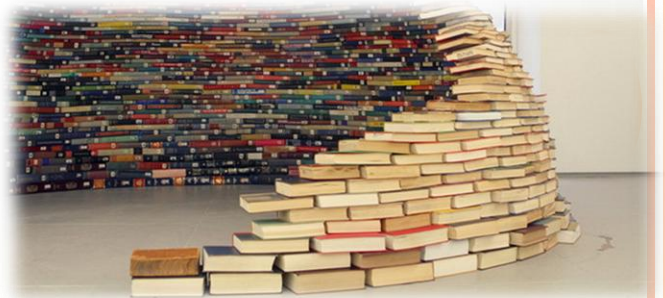
- Основна ідея виставки міститься у заголовку.
- Обсяг заголовка не повинен перевищувати п'яти слів.
- Заголовок виставки опосередковано відображає цільове і читацьке призначення виставки.
- Заголовок не може бути багатозначним. У цьому випадку доцільно вводити підзаголовок.
- Інколи можливе використання рекламних прийомів. Інтригуючий заголовок виставки приверне увагу користувача.

5. Виявлення, відбір і вивчення документів:

книги, статті з газет, журналів, аудіовізуальні документи та електронні видання.

6. Підбір елементів, цитат.

- При підборі текстів та цитат використовувати вислови діячів науки і культури.
- Тексти і цитати повинні бути закінченими по змісту, короткими, виразними, не потрібно довільно скорочувати цитати. Наводячи цитату, необхідно вказати джерело
- Підбір цифрових, ілюстративних та інших фактичних матеріалів за допомогою словників, довідників, енциклопедій та ін. довідкових матеріалів

7. Організація реклами.

- Повідомлення читачів про виставку (оголошення, запрошення, рекламні буклети, флаєри).
- Підготовка усних форм експонованої літератури (бесід, оглядів).

8. Оформлення виставки.

- Вибір місця розташування виставки, інтер'єру, речових елементів.
- Оформлення заголовка назв, розділів, текстів і цитат.
- Розміщення матеріалів на стенді і оформлення виставки.

Виставка має притягувати увагу читачів, збуджувати їх інтерес. Цього можна досягти завдяки оригінальному кольоровому оформленню, ефективному використанню комп'ютерної графіки, експонуванню предметів матеріальної культури.

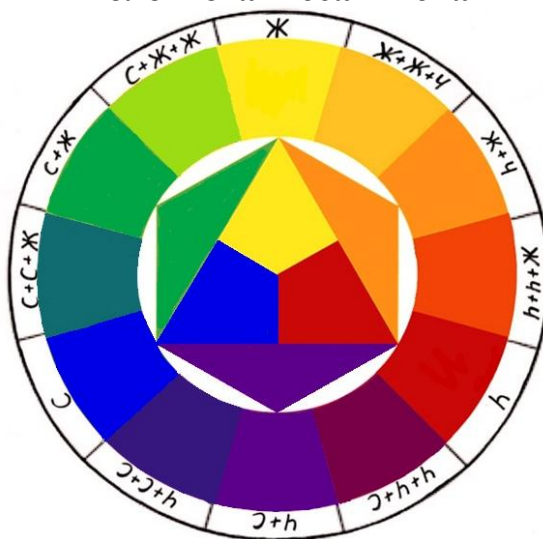
Кольорове рішення виставки

- Бажано використовувати при оформленні не більше трьох кольорів, інакше виставка стане не яскравою, а строкатою
- Існують три основні кольори: червоний, синій, жовтий, додаткові: зелений, помаранчевий, фіолетовий, які служать для виділення основних кольорів.

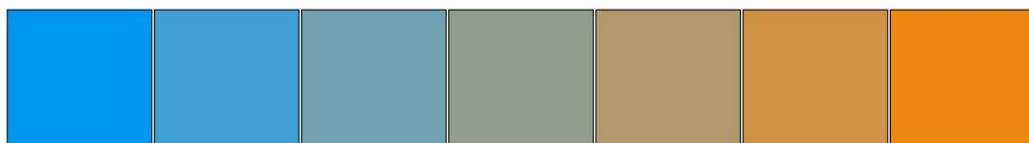
Найвдаліше поєднуються:

- білий на синьому
- білий на червоному
- білий на зеленому;
- червоний-біло-синій;
- чорний з жовтим;
- чорний з помаранчевим;
- чорний із золотим;
- чорний з срібним

Коло Йоханнеса Ітгена

У багатоколірних композиціях випадкові кольори можуть викликати неспокій і порушення єдності композиції. Виняток становлять виставки, де строкатість виправдана назвою («Різноколірні сторінки», «Строкаті фантазії», «Новорічний калейдоскоп», «Весела мозаїка»).

Презентація виставки

- Урочисте відкриття.
- Організація масових заходів з використанням експонатів виставки (бесіди, огляди, екскурсії, вікторини, конкурси тощо).

Аналіз ефективності виставки

- Збір відгуків і зауважень читачів.
- Облік відвідувань і книговидач з виставки.
- Аналіз ефективності книжкової виставки:
відповідність цільовому призначенню;
відповідність читацьким потребам;
комфортність ;
повнота розкриття теми;
новизна форми;
наочність;
доступність;
Інтерактивність;
наявність реклами.

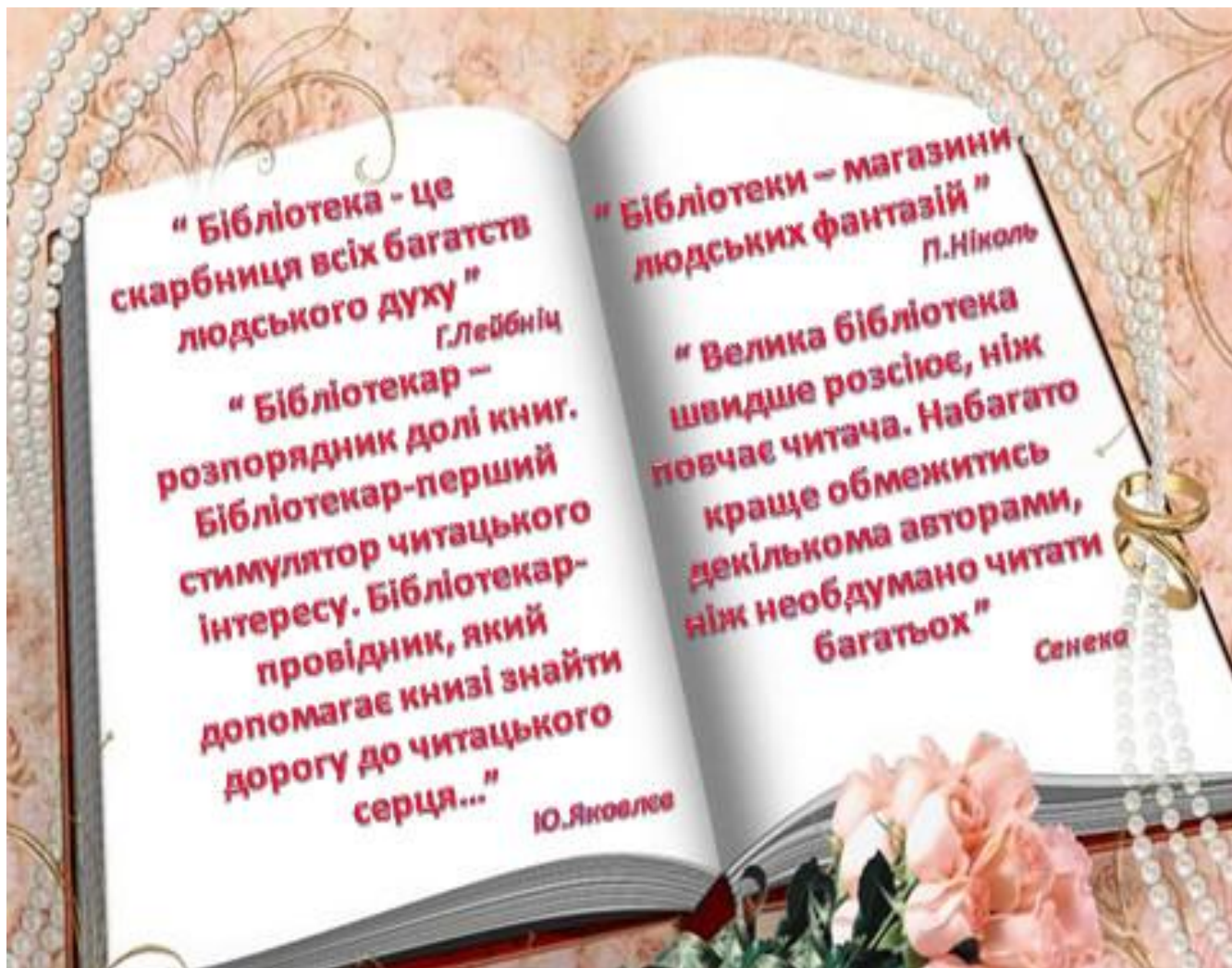
Облік виставкової діяльності:
щоденник роботи, паспорт виставки.

Що входить в паспорт виставки?

- 1 . Вступ .
- 2 . Мета виставки.
- 3 . Завдання виставки.
- 4 . Призначення виставки.
- 5 . Очікуваний результат.
- 6 . Опис самої виставки.
- 7 . Рекомендації по роботі з виставкою .

Відповідно виставки, як і будь-який бібліотечний захід, підлягає обліку. За стандартом 7.20-2000 «Бібліотечна статистика» одиницею обліку заходів є один захід — виставка, усний огляд, день інформації, екскурсія тощо, зареєстрований у обліковій документації. Зазвичай заходи бібліотеки реєструються в «Щоденнику роботи» бібліотеки. При цьому зазначаються: термін експонування книжкової виставки, читацьке призначення, кількість експонованих і виданих документів. У разі, якщо виставка літератури експонується як складова комплексного бібліотечного заходу, вона окремо не обліковується, реєструється лише один загальний захід.

**"Бібліотека - це
скарбниця всіх багатств
людського духу"**

Глейбніч

**"Бібліотекар –
розпорядник долі книг.
Бібліотекар-перший
стимулятор читацького
інтересу. Бібліотекар-
провідник, який
допомагає книзі знайти
дорогу до читацького
серця..."**

Ю.Яковлев

**"Бібліотеки – магазини
людських фантазій"**

П.Ніколь

**" Велика бібліотека
швидше розсіює, ніж
повчає читача. Набагато
краще обмежитись
декількома авторами,
ніж необдуманно читати
багатьох "**

Сенека

**Бібліотека -
Дім мудрості,
аптека для
душі**

Використана література

1. Вяткина, В. В. Организация книжных выставок — это наука и искусство [Текст] / В. В. Вяткина // Школьная библиотека. — 2003. — № 7. — С. 37-44.
2. Любов з першого погляду, або Секрети книжкової виставки [Текст]: методично-бібліографічні матеріали / ОУНБ ім. В. Г. Короленка ; підгот. А. Матюшенко ; відп. за вип. О. Сльозка. — Чернігів, 2010. — 22 с.
3. Мацовіч, М. У головній ролі — книга [Текст] / М. Мацовіч // Світ дитячих бібліотек. — 2009. — № 1. — С. 20-23.

